

Vaasan hallinto-oikeus

Päätös

Antopäivä
08.02.2021

Päätösnumero
21/0007/2

Diaarinumero
00564/19/2299

Asia Kunnallisvalitus
Muutoksenhakija [redacted], Lapua

Teknisen lautakunnan päätös

Lapuan kaupungin tekninen lautakunta on 5.2.2019 § 20 päättänyt täydentää vesihuoltolaitoksen liittymissopimusta seuraavin lisäyksin:

1. Asiakas liittyy kiinteistön kunnalliseen viemäriverkkoon vuoden sisällä liittymissopimuksen allekirjoittamisesta tai viemäriverkon valmistumisesta.
2. Tämä liittymissopimus purkautuu ja liittymismaksu sekä liitostyömaksu palautetaan liittyjälle ennen kiinteistön liittymistä Lapuan kaupungin vesihuoltolaitoksen verkostoon, jos olosuhteiden ja /tai niiden muuttumisen vuoksi vesihuoltolaitos ei kykene huolehtimaan sille kuuluvista velvoitteista taloudellisesti ja/tai asianmukaisesti.

Oikaisuvaatimus ja teknisen lautakunnan päätös sen johdosta

[redacted] on tehnyt teknisen lautakunnan päätöksestä oikaisuvaatimuksen, jonka Lapuan kaupungin tekninen lautakunta päätöksellä 2.4.2019 § 47 hylännyt.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

[redacted] on vaatinut teknisen lautakunnan päätösten kumoamista.
[redacted] on viitannut oikaisuvaatimuksessa esittämäänsä ja perustellut valitustaan seuraavasti:

Ensimmäisen muutoskohdan osalta päätös tulee poistaa siksi, että kiinteistön omistaja oikeutetaan itse liittämään kiinteistönsä viemäriverkoston vuoden ku-

luessa sopimuksen tekemisestä. Liitos viemäriverkkoon on teetettävä ammattilaisella ja hyväksyttävä vesihuoltolaitoksella. Päätösten on oltava kielellisesti niin tarkkoja, että kuntalainen pystyy ymmärtämään tehdyn päätöksen merkityksen.

Toisessa muutoskohdassa päätetty purkava ehto on vesihuoltolain vastainen. Jos sopimustekstillä unohdetaan vesihuoltolain 10 §:n määräys kiinteistön liittämistä vesihuoltolaitoksen verkostoon, kyse on sopimusoikeuden lainvastaisesta käytöstä. Sopimuksen laatiminen yksipuolisena ilman velvoitteita vesihuoltolaitokselle ei ole vesihuoltolain mukainen. Vesihuoltolain toiminta-alueiden oikeusvaikutukset on kirjattu vesihuoltolakiin. Sopimuksella ei voida vapautua lain mukaisista velvoitteista. Lapuan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt vesihuoltolaitoksen toiminta-alueet. Toiminta-aluepäätös velvoittaa osaltaan asiakkaita liittymään ja toisaalta myös vesihuoltolaitosta liittämään kiinteistöjä verkostonsa asiakkaiksi. Mikäli vesihuoltolaitoksen kannattavuus vaarantuu rakennettaessa viemäreitä hyväksytyille toiminta-alueille, toiminta-alueet on perusteltua määrittää uudelleen. Valtuusto hyväksyy muutetut toiminta-alueet. Teknisen lautakunnan päätöksessä 2.4.2019 § 47 käytetty perustelu päätöksenteon nopeudesta tilanteessa, jossa ei ole aikaa odottaa vesihuoltolain mukaisen toiminta-alueiden supistamiseen liittyvän päätösprosessin lainvoimaisuutta, ei ole laillinen peruste. Kohdassa kaksi tarkoitettu purkautumisen edellytys on myös hyvin epämääräinen. Päätöksessä ei ole sanottu, kuka määrittelee tilanteet, jolloin vesihuoltolaitos ei enää ole kykenevä toimimaan edellytetyllä tavalla. Toisin kuin oikaisuvaatimukseen annetussa päätöksessä on todettu, vesihuoltolaitoksen kassavarat ovat luotettava vakuus toiminnalle.

Teknisen lautakunnan päätöstä 5.2.2019 § 20 ei ole tarkemmin perusteltu eikä päätöksessä ole hyvän hallinnon mukaisesti mietitty asiaa eri kannoilta. Koska kyse on vesihuoltolaitokseen liittyvästä asiasta, vesihuoltolaitosta olisi tullut kuulla muutoksesta.

Oikaisuvaatimuksen käsittelyä koskenut pykälä on sisältänyt päätöksenä erikseen ennakkoon laaditun liitepäätöksen, jolla oikaisuvaatimus on hylätty. Päätöksen liiterakenne on vaikeasti ymmärrettävä, mistä syystä teknisen lautakunnan jäsenten on voinut olla vaikea pysyä kärryillä.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Lapuan kaupungin tekninen lautakunta on antamassaan lausunnossa esittänyt valituksen hylkäämistä.

Vesihuoltolain 10 §:ssä säädetään velvollisuudesta liittää kiinteistö laitoksen vesijohtoon ja jätevesiviemäriin. Liittymisvelvollisuuden voi toteuttaa ainoastaan kiinteistön omistaja, joka on samalla vesihuoltolaitoksen asiakas. Lautakunnan päätöslauselmassa kiinteistön liittäminen ei tarkoita, että asiakas konkreettisesti itse liittää kiinteistön vesilaitoksen viemäriin, vaan korostaa asiakkaan omaa aktiivisuutta ja hänelle kuuluvia velvollisuuksia viemäriverkkoon liittämässä. Lautakunnan kirjauksen sanamuoto on yhteneväinen vesihuolto-laissa käytettyjen sanamuotojen kanssa.

Kun kiinteistön omistaja on allekirjoittanut sopimuksen laitoksen jätevesiviemäriin liittymisestä toiminta-alueen hyväksymisen jälkeen, voi mennä

useita vuosia ennen kuin alueelle saadaan vedettyä runkoviemäri ja keräilyviemäri, joihin kiinteistö voidaan liittää. Kiinteistö ei voi tällöin täyttää vesihuoltolain 10 §:ssä säädettyä liittymisvelvollisuuttaan. Vuosien aikana olosuhteet voivat myös muuttua ja toiminta-alueella on tarve supistaa siten, että runkoviemäriä ja keräilyviemäriä ei alueelle tule missään vaiheessa. Tällaisissa tilanteissa on tarkoituksenmukaista, että sopimus purkautuu ja liittymismaksu sekä liitostyömaksu palautetaan liittyjälle.

Sopimusoikeus lähtee sopimusvapauden periaatteesta, joka tarkoittaa sitä, että oikeushenkilöt ja oikeustoimikelpoiset luonnolliset henkilöt voivat tehdä vapaasti erilaisia oikeustoimia. Sopimusvapauden ansiosta sopimusosapuolet voivat sopia sopimuksensa sisällöstä vapaasti, ellei lailla ole asetettu sopimuksen sisällölle rajoituksia.

Vesihuoltolain 5. luvussa on säännöksiä sopimuksen tekemisestä, sopimusehdojen muuttamisesta sekä sopimuksen irtisanomisesta. Vesihuoltolaki ei kiellä purkavan sopimusehdon ottamista sopimukseen mukaan. Liittymissopimukseen lisättyä purkavaa ehtoa ei voida myöskään pitää kohtuuttomana. Näin ollen liittymissopimukseen lisätty purkava ehto ei ole lainvastainen.

Toisin kuin valituksessa on esitetty, Lapuan kaupungin viranhaltijat ovat harkinneet erilaisia vaihtoehtoja useissa sisäisissä palavereissa. Sopimusehdot on puolestaan laadittu yhteistyössä vesihuoltolaitoksen henkilökunnan kanssa.

Valituksessa on pohdittu, kuka määrittelee ne tilanteet, jolloin vesihuoltolaitos ei ole enää kykenevä toimimaan edellytetyllä tavalla. Sopimuslisäyksessä käytetty sanamuoto on yhteneväinen vesihuoltolain 8 §:n sanamuodon kanssa.

Vesihuoltolaitoksen neljän miljoonan kassavarat eivät tarjoa arviointipohjaa toiminnan taloudellisuuden arvioimiselle. Toiminnan taloudellisuus edellyttää, että päivittäisessä toiminnassa vesilaitos tekee positiivista tulosta.

 on antanut vastaselityksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus kumoo teknisen lautakunnan päätökset 5.2.2019 § 20 ja 2.4.2019 § 47.

Perustelut

Hallintolainkäytön järjestyksessä voidaan tutkia ja ratkaista vain julkisoikeudellista oikeussuhdetta koskeva asia. Vesihuoltolaitoksen ja kiinteistön omistajien välisen vesihuoltolaitoksen liittymissopimuksen muuttamista koskeva asia on lähtökohtaisesti yksityisoikeudellinen eikä sitä voida kaikilta osin tutkia ja ratkaista hallintolainkäytön järjestyksessä hallinto-oikeudessa. Kunnallisen viranomaisen päätökseen on kuitenkin mahdollista hakea muutosta kuntalaissa säädetyillä perusteilla myös silloin, kun kyse on yksityisoikeudellisesta asiasta.

Kunnallisvalitus voidaan tehdä kuntalain 135 §:n 2 momentissa säädetyillä perusteilla:

1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;

- 2) päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa; tai
- 3) päätös on muuten lainvastainen.

Valituksessa esitetty väite asian käsittelyn virheellisyydestä päätöksen perustelujen puuttumisen ja kuulemisen laiminlyönnin perusteella sekä väite siitä, että päätetyt lisäykset ovat vesihuoltolain vastaisia, ovat kuntalain 135 §:n 2 momentissa tarkoitettuja valitusperusteita, jotka voidaan tutkia ja ratkaista hallintolainkäytön järjestyksessä.

Kuuleminen

Hallintolain 34 §:n 1 momentin mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Valituksessa on esitetty, että vesihuoltolaitosta olisi tullut kuulla ennen asian ratkaisemista. Hallinto-oikeus toteaa, että puheena oleva vesihuoltolaitos on Lapuan kaupungin vesihuoltolaitos, eikä sitä siten ole pidettävä sellaisena Lapuan kaupungista erillisenä asianosaisena, jolle olisi hallintolain 34 §:n perusteella tullut varata tilaisuus asianosaisena lausua mielipiteensä. Teknisen lautakunnan lausunnon mukaan sopimusehdot on laadittu yhdessä vesihuoltolaitoksen henkilökunnan kanssa. Päätöksiä ei ole aihetta kumota sillä perusteella, että vesihuoltolaitosta ei ole kuultu ennen asian ratkaisemista.

Päätöksen perusteleminen

Hallintolain 45 §:n 1 momentissa säädetään, että päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Hallinto-oikeus toteaa, että teknisen lautakunnan valituksenalainen päätös 5.2.2019 § 20 on perustelematon. Päätöksestä ei ilmene, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet päätökseen eikä siinä ole mainittu sovellettuja säännöksiä. Tekninen lautakunta on antanut [REDACTED] oikaisuvaatimuksen johdosta päätöksen 2.4.2019 § 47. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettua päätöksestä ilmenevät hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaisesti ne seikat ja selvitykset, jotka ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä sovellettavat säännökset. Näin ollen päätöksiä ei ole aihetta kumota sillä perusteella, ettei teknisen lautakunnan päätöstä ole 5.2.2019 § 20 ole enemmälti perusteltu.

Pääasia

Vesihuoltolain 10 §:n 1 momentin mukaan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella oleva kiinteistö on liitettävä laitoksen vesijohtoon ja jätevesiviemäriin.

Vesihuoltolain 11 §:n 1 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen myöntää hakemuksesta toistaiseksi voimassa olevan tai määräaikaisen vapautuksen 10 §:ssä tarkoitettua kiinteistön liittämismuutoksesta tässä pykälässä säädetyin perustein.

Vesihuoltolain 24 §:n 1 momentin mukaan vesihuoltolaitos saa irtisanoa 21 §:ssä tarkoitettujen sopimusten verkostoon liittämistä vain, jos sopimuksen pitäminen voimassa on kiinteistön vedenkulutuksen tai kiinteistöltä viemäriin johdettavan jäteveden, huleveden tai perustusten kuivatusveden laadun tai määrän olennaisen muuttumisen vuoksi kohtuutonta.

Saman pykälän 2 momentin mukaan asiakas saa irtisanoa 21 §:ssä tarkoitettujen sopimusten verkostoon liittämistä vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella vain, jos kiinteistölle on myönnetty vapautus liittämismuutoksesta 11 §:n perusteella.

Saman pykälän 5 momentin mukaan sen estämättä, mitä 1 ja 3 momentissa säädetään, vesihuoltolaitos saa irtisanoa 21 §:ssä tarkoitettujen sopimusten verkostoon liittämistä ja laitoksen palvelujen toimittamisesta ja käyttämisestä myös silloin, kun asiakkaan kiinteistö jää laitoksen toiminta-alueen supistamisen takia toiminta-alueen ulkopuolelle. Irtisanomisen edellytyksenä on, että vesihuoltolaitos tai kunta turvaa kiinteistön vesihuollon siten, että asiakkaalle ei aiheudu tästä ylimääräisiä kustannuksia.

Vesihuoltolaissa ei ole säädetty vesihuoltolaitoksen ja asiakkaan välisten sopimusten purkuperusteista tai purkautumisesta. Vesihuoltolain 24 §:ssä on säädetty perusteista, joilla sopimus voidaan irtisanoa. Vesihuoltolain sopimusten irtisanomista koskevat säännökset ovat laitoksen osalta pakottavia, eikä vesihuoltolaitos voi laajentaa sopimuksissa oikeuttaan sanoa irti liittymis- tai käyttösopimus. Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen kiinteistöillä on liittymisvelvollisuus ja liittyjä saa irtisanoa liittymissopimuksen toiminta-alueella vain, jos hän on saanut ympäristönsuojeluviranomaisilta vapautuksen vesihuoltolain 11 §:n perusteella. Toiminta-alueen ulkopuolella liittymisvelvollisuutta ei ole, joten tällaisen liittyjän irtisanomisoikeudesta voidaan sopia sopimuksessa toisinkin.

Teknisen lautakunnan päättämä sopimuksen purkautumista koskeva lisäys tosiasiassa mahdollistaa tilanteen, joissa kiinteistöä ei liitettäisi vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella laitoksen jätevesiviemäriin. Kun otetaan huomioon, että vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella kiinteistö on vesihuoltolaissa säädettyin poikkeuksin liitettävä laitoksen jätevesiviemäriin eikä liittymissopimusta voida irtisanoa kuin vesihuoltolain mukaisilla perusteilla, liittymissopimuksen purkautumiseen johtava ehto on vesihuoltolain vastainen. Teknisen lautakunnan päätös on siten lainvastainen ja se on kumottava.

Asian näin päättyessä lausuminen muista valituksissa esitetyistä valitusperusteista raukeaa.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Päätöksestä ilmoittaminen

Tästä päätöksestä on viipymättä julkaistava ilmoitus kuntalain 142 §:n mukaisesti yleisessä tietoverkossa.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä Kun (01.20).

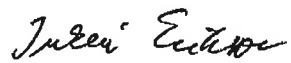
Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeustuomarit Riikka Mäki, Jani Ruotsalainen ja Hanna Vainionpää. Asian on esitellyt Hanna Vainionpää.

Riikka Mäki

Jani Ruotsalainen

Hanna Vainionpää

Toimituskirjan antaja:

Inkeri Eriksson
lainkäyttösihteeri

Jakelu

Päätös ja maksu , maksutta

Jäljennös maksutta

Lapuan kaupungin tekninen lautakunta

IE

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Valitusaika, joka on 30 päivää, luetaan siitä päivästä, jona ilmoitus päätöksestä on julkaistu kuntalain 142 §:n mukaisesti yleisessä tietoverkossa. Jos päätös on annettu asianosaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaunnista, tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta.

Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon kirjeitse tavallisena tiedoksiantona lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin. Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on vastaanotettu. Tiedoksisaantipäivän osoittaa vastaanottodistus, saantitodistus tai tiedoksiantotodistus. Sijaistiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä (sähköpostitse tai sähköisen asiointipalvelun kautta), jollei muuta näytetä. Sähköisen asiointipalvelun kautta todisteellisesti tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä asiointipalvelusta.

Viranomaisen tietoon asiakirjan katsotaan kuitenkin tulleen kirjeen tai sähköisen viestin saapumispäivänä.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot

- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15
Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:	https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet